

תורה אור השלם

נה:

תמיד נשחט פרק חמישי פסחים

מסורת הש"ס

1. והאש על המזבח חוקו בו לא הכה ובער עליה הוקד עשם בבקר בבקר ועד עליה העולה התקטר עליה חלבי הקטלים: ויקרא ו ה

רבינו חננאל

[אוקשין] או לא חייש ועבד ליה להמדי בשש ומחצה כי דיינה והפסח אחירו. ושני. ר"ע סבר מוספין קודמין למוספין. הולך עבד לו למוספין בשש ולבזוכין בששע להמדי בששע ומחצה וקרב בששעה ומחצה והפסח אחירו. ודחת רבא בר עובד לאה דאביי וילתא דאביי ופסחיה הוא דעלמא פליגי ומפסחיה הוא דעלמא פליגי בחול דעלמא בששעה שעות ומחצה כך כוונתו בששע דעלמא בששעה שעות ומחצה. ר"ע אומר פסחיה ערב הפסח בששע ומחצה כך סידרו בששע דעלמא אכל בערב הפסח שניהם שוין שוין בששע ומחצה בין בחול בין בשבת. ובשבת דעלמא כלבד פליגי. ר' ישמעאל סבר גורנין בשבת להעשות המסיר בחי' שעות ומחצה ולא מקדשין ליה גזירה שאלא ביחודי בחול וישאר גזירה ודבורות. ור"ע סבר לא גורנין שבת אטו חול. הכל יורדין שישבת און שם נדרים ודבורות. ומקשין אי הכי בשש ומחצה כי דיינה. ופריקין אלא ליה מוספין קודמין למוספין. וממא לטעמיה דאביי ר' ישמעאל כמחרי ולטעמיה דרבא ר' עקיבא פסחיה. מיתביי חל ערב פסח להיות בשבת כחל להיות בשני בשבת דבירי ר' ישמעאל. ר"ע אומר סדרו בערב הפסח. מאי לאו ר' ישמעאל היא דבירי בין בחול בין בשבת בששע ומחצה דהא בהריא קמי' חל ערב פסחים להיות בשבת כחל להיות ערב פסחים בשני בשבת דעלמא מה שני בשבת שווא חל דעלמא התמיד בששעה ומחצה אף ערב פסחים שחל להיות בשבת התמיד נשחט בששעה ומחצה דלא פסחיה. ר"ע אומר פסחיה ערב הפסח מה על ערב הפסח התמיד בששע ומחצה כך בשבת בערב הפסח כי מחצה כהנה דמפני. ויחייבין מיתבי מוקשין בששע בשבת ודישוק ליה לאחרי בשבת. וקמי' בשני בשבת מכלל דלא אפשי שחול ערב הפסח באחד בשבת דאם כן חיל פסח בשני בשבת. מכלל חשיבה לאוסי' כי

דברי ה"ב היא. וזין בחול וזין בשבת דקמי' נמתני' לא קאי ארישא אלא אערב הפסח והא דקאמר דברי הכל היא היינו כלומר דמתני' למימר דברי הכל לפלוגתא דהך גרייתא דקיימנן עלה אכל איכא שני גרייתא דמיתבי בסמוך דפליגי בהדיא בשבת דערב פסח ומהנהו ודאי איכא למישטע דלאו דברי הכל היא:

באילו ח' בשני בשבת. און שני דהוא יומא קמא דמוקלע ניה ארבעה עשר דחד בשבת לא היה לארביסר דלא נד"ו פסח דהא ע"כ לרנא דמוקי לה בשני בשבת דעלמא לא היו שני בשבת דוקא דהא לא ערב הפסח מיירי הוא לדון לאביי אם לא יהיה דוקא און לחוש ורש"י שהקשה דעל פי הראייה היו מקדשין און נראה לר"י דע"ג דהיו מקדשין על פי הראייה היו נדרין שלא יבאו מרי שני נהדי הדדי דמרינן בהדיא פירק קמא דלגש השנה (דף כ.ו.) מרי שני נהדי הדדי דמרינן בהדיא מאיימין על העדים על החדש שנראה זמנו לומר שלא ראו והא דאמר' שזיליה אלו קשרים (שנת דף ק"ג.) חלגי שנת קריבים ביום הפסחים אלא כהדי הדדי וינהו מוקף לה כהחלל (סוכה דף נ"ד.) כחאריס דאמרי און זין ערקת לעגרת אלא ד' ימים בלגד: **אלא** ארבא קשיא. מימה לרנא בר עולא נמי מיקשי דלדבריו לרבי עקיבא מוספין קודמין לזוכין ולפי מה שהנרייתא כאביי לרבי עקיבא תמיד נשחט בשש ומחצה וא"כ זוכין קודמין למוספין ומרן רש"י לרנא בר עולא לא קאי ר"ע אלא לרנא דקמי' תמיד כל השנה קרב ההלכתי משמע ל"ש חול ולא שנה שנת ועלה פליגי ר"ע ואמר דשנת דעלמא ערב הפסח והיינו ממש כרנא בר עולא או

תקן כרנא:

העולה עולה ראשונה. מימה דנזמתי' פ' כל המדיר דתנן התמידין קודמין למוספין שנאמר מלגד עולת הנקד אשר לעולת התמיד וליכא למימר דהתם איצטרך לזכור שאין להן תמידין ומוספין אלא חד מהם דהא מוקשי' דהם דס' חטאת קודם לזכור עולה דומיא דזה היו תמידין ומוספין וליכא למימר נמי דאיצטרך קרא מנינא לעכב דבהחללת (מנחות דף מט.) אמרינן נהדיא דליכא עיובא וי"ל דהתם איצטרך למוספין דלא קמי

והכא לנדרים ונדבות ומיירי דשמה מוספין חמירי שהן קרבן זכור או שמה נדרים ונדבות חמירי שרגילים ומניי' יומר אי נמי קרא דהכא להקדמת הקטרה דבהקטרה כמי וערך עליה העולה וקרא דכל המדיר להקדמת שמיטה דמעשה את אלה נעשיית הדם תמיד והא דפרין בהחללת (טז) גני' הא דתנן התמידין אין מעבדין את המוספין וקאמר הכי דמי אלימא דליח' ליה ולקדם והתניא מנין שלא יהא דבר כי' ומייתי' הא דרנא ולא מייתי' קרא דמלגד משום דלשון שלא יהא דבר קודם משמע טפי עיוב' [להדין] אחיה טפי מן המשנה אי נמי למימרא דאפי' בהקטרה דלא זמן ככל המדיר תמיד של שחר קודם אף קשה דאמאי איצטרך העולה ומלגד מיפוק ל"י דתמיד קודם למוספין דבחדת כמי צדק ומוספין כמי צדק דמשמע נעלמו של יום ולמאי דאמרי' בהחללת דליכא עיובא בהקדמה לתמיד דאפי' שפיר הא דאמרינן כמי עירובין (ד.ג.) שלמים ששחטן קודם שחטו פסולים שנאמר פסח אהל מועד זמן שחן פסחיהן ולא זמן שחן ועלוין דמעטע ששחטן קודם תמיד של שחר לא הוו פסולין והא דמי' דמוספיה דמחילתן [פ"ד] כל הקדשים שהקריבין קודם תמיד של שחר או שעיבדן אחר תמיד של זין הערבים פסולין שאין לך קודם לתמיד של שחר אלא קטורת ואין לך שמתעבד אחר תמיד של זין הערבים כי' האי פסולין היינו מדרבנן [ועיין מו"ק עירובין ב.] ד"ה שלמים ומו"ק יומא כט. ד"ה אלא ע"ש היטב שכתבו להדיא אגל לשון התוספתא משמע דאפי' וק' הדם נדבעד ועשה כל מנות אפי' פסולין דקמי' שהקריט ולא קמי' ששחטן ואי מדרבנן אמאי פסולין [וכו']:

אי לא חייש ניעבדיה בשש ומחצה. דהא הפסחים מרובין וזכצנת לא עני לאחוריה משום נדרים ונדבות: **כסבר מוספין קודמין לזוכין.** ועל כהן זוכין בששע ואין פניין זה: **בעלמא.** כל ימות החול בשמונה ומחצה: כך סידרו. בשבתות של כל השנה ואף על גב דליכא נדרים ונדבות חיישין לפרך דתריס דחול דילמא אהו למסרך ולמיעבד בחול נמי בששע ומיפסלי נדרים ונדבות של אחריו: ר"ע אומר. כל שבתות השנה הוא נשחט בששע ומחצה כסידרו ערב הפסח דלא גורנין משום חול: דברי הכל היא. דר' ישמעאל ורבי עקיבא לא איירי בערב פסח כלל וכמתמידין פכירא להו זין בחול זין בשבת: **יעבדיה בשש ומחצה.** דהא זריזין מקדימין למנות: **כסבר מוספין קודמין לזוכין גרסינן: כחל** להיום בשני בשבת. ערב הפסח שהתמיד נשחט בששע ומחצה: **שני בששע.** חד מימות החול נקט. וזית דאמרי' יומא קמא דשבתא דחוי לארביסר נקט וחד בשבתא לא חי לארביסר דלא נד"ו פסח ולא מילתא היא שצרי על פי הראייה היו מקדשין: **ר"ע אומר כסידרו ערב הפסח גרסינן ומו לא: בעלמא** לאביי נישא. דמדקאמר רבי ישמעאל חל להיות בשבת חל להיות בשני בשבת על כרחן כסידרו ערב הפסח דקאמר ר"ע נע"ש חל להיות נע"ש קאמר: **אלא לרנא.** דקאמר רבי ישמעאל למיכמר זישרא חייש וכסידרו בחול בעלמא קאמר הא קמי' הכא חל להיות בשני בשבת: **אלא אימא כשני בשבת** הפסח דהיינו בשמונה ומחצה דחיישין למיכמר זישרא: **כסדר כל השנה.** היינו בשמונה ומחצה דחיישין למיכמר זישרא: **כל השנים.** שערב הפסח חל בחול דשחטיניהו בששע ומחצה ור"ע אמר כסידרו ערב הפסח שחל להיות ערב הפסח ת"ל ערך ע"ה נדר ועבר מניין שלא יהא דבר. נקטר במערכה משערכה שחרי'ת קודם לתמיד של שחר ת"ל ערך ע"ה נדר ועבר עליה הכהן כמי' דהוא סידור מערכה: **מאי תלמודא.** דהאי העולה התמיד של שחר קאי: **העולה עולה ראשונה.** מדלגא כמי' וערך עליה עולה אלא העולה הכי קאמר וערך עליה מיד העולה החשונה האמורה תהלה לכל העולות והיינו עולת תמיד דפרשת קרבנות [ג'פ] סימאן דקרבן תמיד כמי' זישרא: **וסקטיר עליה.** אמתור קאי דסיפיה דקרא הוא וה"ק והקטיר על העולה הזאת כלומר אחריה חלגי השלמים: **ואימא שלמים הוא דלא קריב.** אחר תמיד של זין הערבים: **השלמים.** לשון השלם: **תמיד.** של זין הערבים קודם לפסח: **נקטורס.** של זין הערבים וכולוהו יליף טעמיה: **לגרות.** חלוקת גרות: **יאומר**

אי לא חיישין ניעבדיה בשש ומחצה קא סבר מוספין קודמין לזוכין עביד להו למוספין בששע וזוכין בששע ועבד ליה לחמירי מירי כסידרו בחול כך סידרו בשבת בערב הפסח דברי ר' ישמעאל קמי' ר' אמר רבה בר עולא הכי קמי' כסידרו בחול דעלמא כך סידרו בשבת דעלמא ומתני' דקמי' בין בחול בין בשבת דברי הכל היא כמאי קמפלגי בגזרת נדרים ונדרים חול ר' עקיבא סבר לא גורנין שבת אטו חול ור' עקיבא סבר לא גורנין אי לא גורנין ניעבדיה בו' ומחצה קסבר מוספין קודמין לזוכין מוספין בששע וזוכין בו' ועביד ליה להמדי בו' ומחצה מיתביי תמיד כל השנה כולה קרב כהלכתו נשחט בשמונה ומחצה וקרב במ' ומחצה ובערב הפסח נשחט בו' ומחצה וקרב בח' ומחצה חל להיות בשבת כחל להיות בשני בשבת דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר כסידרו ערב הפסח בשלמא לאביי נישא אלא לרבא קשיא אמר לך רבא לא תימא כחל בשני בשבת אלא אימא כשני בשבת דעלמא מיתביי חל להיות בשבת כסידרו כל השנה כולה דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר כסידרו בערב הפסח דעלמא בשלמא לרבא נישא אלא לאביי קשיא אמר לך אביי לא תימא כסידרו כל השנה אלא אימא כסידרו כל השנים כולן דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר כסידרו ערב הפסח שחל להיות בערב שבת ויתנו רבנן מנין שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר תלמוד לומר יוערך עליה העולה מאי תלמודא אמר רבא רבא רבא אחר תמיד של בין הערבים ת"ל והקטיר עליה חלבי השלמים מאי תלמודא אמר אביי עליה שלמים ולא על חבירתה שלמים מתקוף לה רבא אימא שלמים הוא דלא נקריב הא עולות נקריב אלא אמר רבא השלמים עליה השלם כל הקרבנות כולן ת"ר תמיד קודם לפסח פסח קודם לקטרת קטרת קודמת לגרות יאומר

דקרא הוא וה"ק והקטיר על העולה הזאת כלומר אחריה חלגי השלמים: **ואימא שלמים הוא דלא קריב.** אחר תמיד של זין הערבים: **השלמים.** לשון השלם: **תמיד.** של זין הערבים קודם לפסח: **נקטורס.** של זין הערבים וכולוהו יליף טעמיה: **לגרות.** חלוקת גרות: **יאומר**

16 כ"ק ק"א. תמיד כח: מנחות מט. ב יומא ג: לה. מנחות ק: זכ"ה. נה. זמח"ס ק"ג: א) ע"י כמון"י ד"ה טה. ישי' כש"י מנחות ק: ד"ה העולה. ד) ולקמן ע"ג.

מוסף רש"י

שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר. שלא יכא דבר עין על מערכה גדולה קודם לאחרי תמיד (יו"ט ג'.) וישמעאל עולה ראשונה. העולה משעת העולה תכא דאשעה ללל הקרנות (מנחות ט"ז.) דל' לאחרי בעלמא אהא שקטירו עליה עולה ושלמים נחמוז ועקב עליה (יו"ט ג'.) א: ה' יתירה דר"ס ב"ב ט"ז.) א: עולה משעת העולה האמורה ראשון כסדר קרנות יהא עולה הנקד. שאמר ולתמיד להס' ה' האשע כ"י ויה"א יתירה ק"א דר"ס (מנחות ק.) וע"ג זכ"ה ט"ז.

רבינו חננאל (המשך)

כיוי החכמים חל פסח כבדו וכו' אחרי חטיות התלמוד תקנו לא כבדו פסח. וזב מותר לאביי מהא דתימא מיד כל השנה קרב כהלכתו. חל להיות בשבת כסדר כל השנה דברי ר' ישמעאל. ר"ע אומר סדרו ערב הפסח. כלומר לא שנה חול ולא שנה שבת (לר"י) [לר"ע] דים באחד קשיא לאביי. ומיני' לא תימא כסדר כל השנה דמשמע בשמונה ומחצה אלא אימא כסדר כל השנים בערב הפסח בו ומחצה דברי ר' ישמעאל. ר"ע אומר סידרו ערב הפסח שחל להיות ערב שבת. ת"ר מנין שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר כו' פשוטה היא. ת"ר תמיד קודם לפסח שחיינו נאמר בו בין הערבים והפסח נאמר בו בין הערבים. דכתיב ושחטו אותו כל קהל עדה ישראל בין הערבים. ונאמר בו בערב שנאמר שם חזכה את הפסח בערב. וקטורה לא נאמר בה בין הערבים אמר כן הנהו הערבים יקטוריה. הנהו נאמר בתן בין הערבים דכתיב ובהעלות אותו את הנהו בין הערבים. וכתיב בתן מערב שאמר יתרו אותו אחרן ובני מערב עד כפר.

על העולה הזאת כלומר אחריה חלגי השלמים: **ואימא שלמים הוא דלא קריב.** אחר תמיד של זין הערבים: **השלמים.** לשון השלם: **תמיד.** של זין הערבים קודם לפסח: **נקטורס.** של זין הערבים וכולוהו יליף טעמיה: **לגרות.** חלוקת גרות: **יאומר**